

Metsätalouden vesiensuojelupäivät 2013, Saarijärvi

Metsätalouden vesistökuormituksen seurantaverkko -mihin sitä tarvitaan?

Metsätalouden vesistökuormitusta seurataan pienillä metsätalvaluma-alueilla ja sitä toteuttavat monet toimijat valtion rahoittamana. Seurantarve on lähtöisin sekä hallinnon että käytännön toimijoiden tarpeista. Seurantojen erilaisista lähtökohdista johtuen tulosten vertailukelpoisuus ja luotettavuus vaihtelevat. Lisäksi tulokset ovat hajallaan eri toimijoiden hallussa eikä niitä voida tehokkaasti käyttää vesiensuojelun raportoinnissa ja kehittämisessä.

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) rahoitti ”Metsätalouden vesistökuormituksen seurantarpeiden ja kustannusten selvitys” -hanketta syksystä 2011 kevääseen 2012. Sen tavoitteena oli luoda kokonaiskäsitelmä siitä mikä on metsätalouden vesistökuormituksen seurannan tämänhetkinen taso suhteessa tarpeisiin ja tehdä esitys seurannan kehittämisestä. Hankkeen tuloksena syntyi esitys metsätalouden vesistökuormituksen seurantaverkon perustamisesta siten, että se muodostuu kahdesta toisiaan täydentävästä ja tukevasta verkosta, perusseurantaverkosta ja toimenpideseurantaverkosta (Metlan työraportti 226, www.metla.fi/julkaisut/workingpapers/2012). Tehdyn priorisointikyselyn perusteella perusseurantaverkon toteuttamista pidettiin ensisijaisena vaihtoehtona. Se koostuu luonnon taustakuormituksen ja normaalin metsätaloustoiminnan aiheuttaman kuormituksen suuruuden ja sen muutosten määrittämiseen perustetuista jo seurannassa olevista alueista.

Metsätalouden vesistökuormituksen perusseurantaverkon toteuttaminen käynnistettiin tämän vuoden maaliskuussa MMM:n rahoittamassa ”Metsätalouden vesistökuormituksen seurantaverkon perustaminen ja seurantaohjelman laatiminen” -hankkeessa yhteistyössä Metlan, Tapion, Suomen metsäkeskuksen, Metsähallituksen ja SYKEN kanssa. Perusseurantaverkkoon liitetään tällä hetkellä eri tahojen toimesta jo seurannan piirissä olevat noin 12 luonnontilaisista ja 20 normaalissa metsätaloustalossa olevaa pientä latvaluma- aluetta. Tavoitteena on mitata valuma-alueilta tulevaa virtaamaa jatkuvatoimisesti sekä vedenlaatua manuaalisella näytteenotolla 20-25 kertaa vuodessa. Vesinäytteistä määritetään ammonium-, nitraatti- ja kokonaistyyppi, fosfaatti- ja kokonaisfosfori, kiintoaine (sameus), emäskationit, orgaaninen kokonaishiili (TOC), liuennut orgaaninen hiili (DOC), metallit ja pH. Tavoitteena on saada myös vedenlaadun mittaus jatkuvatoimiseksi. Metsävaluma-alueilla jatkuvatoimisista vedenlaatumittauksista parhaiten tällä hetkellä onnistuvat sameuden, pH:n ja DOC:n mittaukset.

Metsätalouden vesiensuojelupäivillä toteutetaan vuorovaikutteinen kysely metsätalouden vesistökuormitukseen kohdistuvista tiedontarpeista. Kyselyn tuloksia hyödynnetään metsätalouden vesistökuormituksen seurantaverkon kehittämisessä.

Lisätietoja: vanhempi tutkija Tuija Mattsson Suomen ympäristökeskus, sähköposti: tuija.mattsson@ymparisto.fi ja prof. Leena Finér Metla, sähköposti: leena.finer@metla.fi